

DELAVSKA POLITIKA

GLASILO SOCIALISTIČNE STRANKE JUGOSLAVIJE.

Št. 47.

Sobota 11. junija 1927.

Leto II.

Za zmago socialističnega delavstva.

V zadnji »Del. Politiki« smo poročali o impozantnem shodu, ki se je vršil na Kongresnem trgu v Ljubljani povodom sijajno uspelega letošnjega vsedelavskega zleta. Ta veliki shod je napravil na vse najgloblji vtis, in to ne samo po ogromni masi delavstva, ki je gosto napolnilo obširni Kongresni trg, nego tudi po važnih in značajnih izjavah delavskih delegatov iz raznih držav. Priobčujemo zato v naslednjem posamezne govore.

Prvi je govoril bolgarski delegat

sodr. Makarow,

ki je izjavil:

»Pozdravljam jugoslovansko delavstvo v imenu bolgarskega, kateremu bom ponesel vaše pozdrave in neizbrisni vtis te veličastne manifestacije, ki priča, da se delavsko razredno gibanje tudi v Jugoslaviji dviga in konsolidira. Proletariatu na Balkanu je treba borbenosti in discipline, da premaga krize in reakcijo. Slovenski proletariati je pokazal, da zna biti i borben i discipliniran. Proletariat Bolgarije se čuti s proletariatom Jugoslavije združen in solidaren. Potrebna nam je združena moč delavstva, da premagamo buržuazijo, ki je povsod enaka, in zlomimo s svoje strani reakcijo. Zato: naj živi mednarodni zavedni proletariati in doli z reakcijo!«

Nato je zastopnik Poljske,

sodr. Maksamen,

izjavil:

»Veličasten je ta vaš zbor, veličasten po številu, po skupni volji in velikem navdušenju udeležencev — vendar pa samo število in samo navdušenje nikakor ne zadostujeta. Treba tudi faktu delovnega in dejanja. Ko vidim pred seboj to ogromno število delavcev, se vprašam, kako da šteje samo socialistično gibanje v Sloveniji toliko vnetih privrženec, v belgrajskem parlamentu pa nimajo socialisti nobenega zastopnika! Znači, da so sile tukaj, da pa te sile niso združene in ne delajo skupno in voljno in neprestano na uveljavljanju socialističnega gibanja, delavskih pravic in delavske politike v vsakdanjih borbah, in to ne samo sindikalnih, nego tudi političnih. Delati treba, da se bo glas jugoslovanskega delavstva čutil tudi v parlamentu in ne samo na shodih. Delati treba, da se bo moč probujajočega se jugoslovanskega delavstva pokazala v vseh dnevnih socialnih in političnih borbah, da se uveljavijo težnje in potrebe zapostavljenega in izkoriščenega jugoslovanskega proletariata, da zavlada pravo naroda, svoboda, demokracija, socializem. Pozdravljam jugoslovanski proletariati v imenu poljskih sodrugov in kličem: Vivat!«

Za avstrijske sodruga je

sodr. Weigl

izvajal naslednje:

»Pozdravljam zbrane delavce, pozdravljam zlasti navzoče žene. Začudila nas je ogromna udeležba delavcev, začudilo nas je pa zlasti, da so se tudi žene udeležile spreveda in shoda v tako velikem številu. Dejstvo, da so z vami tudi proletarke žene, dokazuje še najbolje, da se vaše gibanje razvija čvrsto in vsestransko, da objemlje vso delavsko družino. Delavsko gibanje v Slove-

niji ni avstrijskim sodrugom neznan, saj so naš vezali do prevrata najtesnejši skupni organizacijski in strankini stiki. Pa še danes se avstrijska socialna demokracija živo interesira za delavsko gibanje v Sloveniji in v Jugoslaviji in je s svoje strani vedno pripravljena podpirati delavsko in socialistično gibanje v Jugoslaviji, saj ojačuje vsak naš uspeh skupno mednarodno socialistično zajednico. Delati moramo vsak v svoji državi na ojačenju socialistične misli in socialističnih strokovnih in političnih organizacij, ker je le v socialistični sili in v mednarodni socialistični skupnosti jamstvo miru in proletarske zmage nad kapitalizmom in imperalizmom. Javil bom z veseljem avstrijskim sodrugom, da se socialistično gibanje krepko razvija tudi v Jugoslaviji. Prestali smo že mnoge težke borbe — vendar treba še dalje in naprej, kajti le vztrajni boj nam more prinesiti boljše in boljše razmere.«

Rumunski delegat

sodr. Malineanu

je izjavil:

»Reakcija ni samo pri vas in ne samo v Bolgariji in drugod, huda reakcija vlada tudi v Rumuniji, kjer pleni buržuazija delovni narod tako, kakor je to mogoče samo v brezpravnih državah. Rumunska buržuazija hoče za vsako ceno premagati socializem, toda tudi delavske mase Rumunije se probujajo in združujejo. Današnja manifestacija priča, da niti jugoslovanski buržuaziji ni uspelo in ne bo uspelo zaustaviti zmogovitega pohoda delavskih mas, ki morejo biti zlasti na Balkanu edini zanesljivi činitelj miru in sprave med razdvojenimi balkanskimi narodi — razdvojenimi po krivdi balkanskih buržuazij, ki sejejo sovraštvo med krvavečimi narodi in jih med seboj odtujejo, da morejo nemoteno vladati in pleniti lastni narod in gojiti vsaka zase svoj nezmišeln imperalizem. Da zlomimo reakcijo, rešimo narod pljačke in utremo pot socializmu, je potrebno, da združimo vse svoje sile in da se ne borimo le v parlamentih, nego da prejdemo tudi na akcijo mas!«

Za naše strokovne organizacije je govoril nato

sodr. Petejan,

ki je uvodoma povdarjal potrebo, da zbere proletariati svoje moči tudi v cilju, da se ohrani svetovni mir, ki ga resno ogrožajo zlasti posamezne države na Balkanu, katerih razprtije služijo na drugi strani tudi gospodu Mussoliniju, da neti vojno in mami italijanski narod. Tudi spričo sedanjih dogodkov na Balkanu ponavljamo naše staro geslo: »Balkan balkanskim narodom!« Da bo kraj večnim intrigam in vojnemu podžiganju na Balkanu ter omogoči končno trajno spravo med balkanskimi narodi in njihov mirni razvoj, zahtevamo slejkoprej Zvezo svobodnih balkanskih držav. Imperializem pa ne podžiga samo nacionalna in buržuazna državna nasprotja na Balkanu — izziva vojne tudi v kolonijah ostalih kontinentov, ki se pa vendar počasi probujajo in zoperstavljajo. To pa imperialistom ni prav in skušajo zato s poostreno reakcijo doma in v tujini in s prekinitvijo diplomatskih odnošajev z Ru-

Izhaja vsako sredo in soboto.

Uredništvo je v Mariboru,
Ruška cesta 5, poštni predal 22.

Rokopisi se ne vračajo. Ne frankirana pisma se ne sprejemajo.
Uprava: Maribor, Ruška c. 5, poštni predal 22.
Ljubljana, Poljanska c. 12, pošt. pr. 104.

Ček. račun: 14.335. Reklamacije se ne frankirajo.
Naročnina za državo SHS znaša mesečno 10 Din, za inozemstvo mesečno 15 Din.

Malih oglasov, ki služijo v posredovalne in socialne namene delavstva ter nameščencev, stane vsaka beseda 50 para. Debelo tiskana beseda stane 1— Din. Malih oglasov trgovskega značaja, stane beseda 1— Din. V oglasnem delu stane petitna enostolpna vrsta 2-25 D. Pri večjem številu objav popust.

sijo potlačiti probujenje kolonialnih narodov. Socialna in politična reakcija narašča zato vsepovsod — kolonij pa nimamo samo na Kitajskem, kolonija je tudi naš narod, katerega delavstvo — moški, žene in otroci — mora delati, po 12 do 14 ur dnevno za vedno nižjo plačo. Govornik je omenil nato med ogorčenjem navzočih nasilje v Italiji, križev pot italijanskega proletariata, ki noče kloniti, sodruga Matteottija, čigar spomin ostane v nas nepozaben, ter zaključil z besedami: Vojna vojni! Doli reakcija! Živel razredni boj in socializem!

Za delavske žene je govorila
sodružica Ajdiškova,

kateri govor so navzoči ponovno živahno pritrjevali. Pozdravila je shod v imenu socialističnih žena, ki so se v nepričakovano velikem številu udeležile manifestacije in s tem izpričale svojo politično zavest. Protestirala je energično proti temu, da se je žene uvrstilo med zločince, kajti po novem volilnem zakonu nimajo pravico voliti in biti voljeni edinole kaznjenci in — žene! Naša družba in naši zakonodajalci smatrajo še vedno našo ženo za manjvreden družabni činitelj, za politično nezrelo maso — zato jej tudi dosledno odreka najelementarnejša politična prava. Delavske žene se hočejo vzlic temu energično boriti proti tem konservativnim in ekskluzivističnim nazorom večine ter v družbi z moškim proletariatom uveljaviti svoje težnje — težnje zavednih, probujenih socialističnih žena, ki hočejo soodločevati v javnem življenju, v parlamentu in občinah. Veliko delavskih žena se je udeležilo zleta, še več bi jih bilo, ako bi se mogle vse vsaj za en dan odtrgati ognjišču in otrokom. Vendar so tudi te zavedne matere v duhu vse na tej veliki manifestaciji, ki naj pokaže, da se obenem z razrednim gibanjem delavcev dviga in širi tudi socialistično gibanje zavednih žena!

Dobil je nato besedo tajnik mednarodne federacije transportnih delavcev,

sodr. Edo Fimmen,

ki je izjavil:

»Pozdravljam to vašo impozantno manifestacijo v imenu Internacionalne transportnih delavcev, v imenu dvainpol milijona v tej Internacionali združenih delavcev, in pozdravljam obenem to manifestacijo in ves proletariati Balkana v imenu vseh, v Internacionalah Amsterdamu in Moskve organiziranih delavcev. Odkar se je dalo delavstvo razcepiti, je imel kapitalizem eno samo skrb: kako planiti po delavskih masah in jih oropati pridobljenih pra-

Nadaljni sklepi železničarskega kongresa

Na železničarskem kongresu v Ljubljani so bile poleg resolucij, ki smo jih objavili v zadnji številki, sprejeti še naslednji dve resoluciji:

Resolucija o socialni zakonodaji.

V vprašanju socialne zakonodaje in koalicijske svobode II. redni kongres »Saveza železničarjev Jugoslavije« održan v Ljubljani, dne 3. in 4. junija 1927

konštataira:

da so splošne zakonske pravice (zakon o zaščiti delavcev, o delavskem

KINO APOLO.

Do nedelje sijajna veseloigra

Logarjeva sreča

Xenia Desni, Livio Paraneli.

vic. (Klici: Pfuj!) Da, piuj, da smo se dali razcepiti! Kajti naša krivda je predvsem, če imamo reakcijo, če se je mednarodni kapitalizem vsled naših pogrešk in razcepov utrdil na našo škodo. Velika napaka je bila, da smo l. 1919 slepo verjeli obljubam buržuazije. Buržuazija ni držala svojih obljub delavstvu, in mi smo bili prevarani. Današnje razmere so le logična posledica naše naivnosti in neumnosti. Danes se vprašam, kako da je jugoslovanska vlada to manifestacijo pravzaprav dovolila? Mislim, da se ne motim, če trdim, da je manifestacijo dovolila na eni strani pod pritiskom mase, na drugi pa zato, ker ima interes, da vzbudi v tujini vtis, da je Jugoslavija vendarle demokratična država. Ko smo zadnjič bili v Bolgariji, je vlada na eni strani dovolila delavstvu, da spričo nas svobodno manifestira, komaj smo pa odšli, smo izvedeli, da je bolgarska vlada istočasno v svojih kasematah ubijala naše ljudi. Zunanji delegati se ne pustimo varati po takih manifestacijah. Ker pa vidimo, da je delavsko gibanje v Sloveniji resno in močno, nismo pač v zmoti, če trdimo, da je morala vlada pač računati z resnostjo in močjo tega gibanja. To gibanje se mora krepiti in razširjati in nadamo se, da bo v stanju močno soodločevati pri utemeljitvi delavske republike Jugoslavije! Jugoslovanski proletariati mora najprej vpustiti svojo enotnost. Buržuazija je vsa brez razlike ene misli, ko je treba izkoriščati delovni narod. Mi si ne smemo več dovoliti luksusa takega ali takega razcepa, mi moramo biti enotni. Naš klic je: Proletariati, edinstvo, edinstvo, edinstvo! Močni in enotni moramo biti tudi zato, da preprečimo vojno na Balkanu in spletkarje Italije. To se bo dalo preprečiti samo na revolucionarni bazi. Sovražnik delavstva je vedno v lastni državi. Sovražnik jugoslovanskega delavstva je jugoslovanska buržuazija. Buržuazija rada kriči o nevarnostih, ki prete narodu, da ga nato, omamljenega po lepih besedah, pošlje v vojno. Ta manifestacija se ne vrši zaradi počastitve tega ali onega svetnika, ta demonstracija mora pokazati nastajanje in nastopanje proletariata, ona mora značiti začetek konca jugoslovanske buržuazije. Razredni boj se mora voditi brezobzirno, le tako bo mogoče krotiti izkoriščevalce, preprečiti vojne in vsvariti združene socialistične republike Balkana in vsega sveta!«

zavarovanju za slučaj bolezni in nezgod, o inšpekcijah dela itd.), ki bazirajo na državni ustavi in ki morajo glasom zakona veljati za vse delavstvo, za železničarje povsem potepane, ker se zakon o zaščiti delavcev ne izvaja na železnicah ter Minister saobračaja sam z uredbo ureja bolniško zavarovanje železničarjev ne uvažujoč osnovnih principov splošnega zakona.

Protivno duhu ustave in zakona o zaščiti delavcev je bil sprejet zakon o državnem prometnem osebju ter se

v istem smislu sedaj uveljavlja delavski pravilnik, s katerimi se predpisuje le službeno pot, s čimer je pogažena ustava in zakon o zaščiti delavcev, ki garantira svobodo organiziranja in razrednega boja.

Vrhovne upravne instance (ministarstva notranjih zadev, veliki župan) ter njih podrejeni organi ne dovoljujejo železničarjem prava organiziranja, ne potrdijo pravil »U. S. Ž. J.«, prepovedujejo železničarske shode in preganjajo zaupnike.

Konstatirajoč, da je tako postopanje kršenje z ustavo in zakonom o zaščiti delavcev zagarantiranega koalicijskega prava ravno po onih organih, ki bi imeli v prvi vrsti čuvati in spoštovati po kraljevski vladi sankcionirane zakone, zahteva, da se delavstvu zagarantira polna koalicijska svoboda, pravo organiziranja in da se pravila »U. S. Ž. J.« odobri.

V Bosni in Hercegovini se nahajajo tudi železničarji, katere se smatra kot tuje državljane, dasi je njih pretežna večina rojena v Bosni in Hercegovini in so bili prvi, ki so optirali za državljanstvo SHS.

Ker še zakona o državljanstvu ni in izgleda, da se kmalu uzakoni, se ti delavci ne smatrajo kot stalni, dasi je večina njih po 15, 30 in še več let zaposlena pri železnici in so za to državo dali vse, kar so imeli, zdravje, moči in celo življenje.

Zadnje čase so se jim odvzele še železniške legitimacije ter ne uživajo nobenih železniških beneficij, ne oni samo niti njihove družine. Mnogi iz njih so upokojeni, vendar ne dobivajo nobenih pokojnin, čeravno so gotovo dobo let plačevali v provizijski sklad.

Kongres smatra, da se je tam železničarjem zgodila velika krivica in zahteva od merodajnih faktorjev, da popravijo čimprej vse odvzete pravice in da ukrene vse potrebno, da se čimprej uzakoni zakon o državljanstvu.

Kongres odločno protestira proti temu, da se hoče iz železničarjev napraviti moderne sužnje ter zahteva: da se obstoječa zakonska zaščita delavcev v celoti sprovede tudi na železničarje.

Resolucija po pitanju železničarskih stanov II. redovni kongres Saveza železničara Jugoslavije održan dne 3. i 4. juna 1927 u Ljubljani konstatuje:

1. Da nakon 9 godina samostalnog državnog gazdinstva i proklamovanog principa da »rad stoji pod zaštitom države«, upravo najviše državni radnici i namještenici, železničari pate od bijede i neimaštine, od kojih glavni dio predstavljaju loši ili nikakovi stanovi.

2. Da nakon sveg tog vremena ni država ni železničke uprave nisu na dizanju stanova i otklanjaju stanbene bijede učinili ni približno onoliko, što se je moglo, trebalo i bilo dužno učiniti, uslijed čega još uvijek hiljade železničara i njihovih familija strada i gine u vagonskim inače lošim stanovima.

3. Da je ovaj nehaj mjerodavnih za železničke stanove uzrokovao mnogo i ogromne štete, bud time što je železničar uslijed neimanja stana i odmora bio u službi manje produktivan, izvrnut oboljavanju najteže vrste zajedno sa svojom familijom, bud time, što su hiljade vagona izključeni iz prometa i uništeni, izgubljene su istovremeno i sve ine koristi vagona, koji da su vršili funkciju u saobraćaju, dali bi državi i saobraćaju najmanje 3 puta više, nego li bi koštali izradljeni stanovi.

II. Kongres Saveza železničara Jugoslavije poziva Ministarstvo saobraćaja i sve odlučujuće faktore u državi, da pitanju izgradnje dostatnih i zdravih železničarskih stanova posvete hitnu i punu pažnju i da ga nastoje riješiti time:

1. Što će se u tu svrhu podignuti zajam u glavnom svom dijelu i prije svega ostalog upotrebiti za izravno gradjenje svekolikih nužnih i zdravih stanova za železničare, a pogotovo tamo gdje su za stanovanje još uvijek u uporabi vagoni. Gradnji ostalih stanova za kancelarije i potrebe administracije, da se pristupi tek, pošto budu potrebe stanova za službenike zadovoljne.

2. Da se iz istih sredstava učine pomaganje i pozajmice svima onim železničarskih udruženjima i združgama, koje vode brigu za železničarske stanove i vrše gradnje istih. Tu pomoć i zajam treba ukazati i drugim institucijama i javnim ustanovama koje se gradnjom železničkih stanova bave.

3. Iz istoga fonda da se izvrše reviranja i gradnje novih odmorišta i kasarna od kojih isto veći dio ne odgovara ni najprijatnijim topoglednim potrebama.

ustrašili, zato so proti bloku parkrat zarobantili.

Značilno na klerikalni politiki pa je, da so, odkar so bili na pustni torek vstopili v vlado, postali silno lojalni. Tudi tedaj, ko so na veliko soboto zleteli iz vlade, niso nič kaj godrnjali, čeprav so dobili prav pošteno brco. Vsakdo bi bil pričakoval, da se bodo pritoževali nad krivico, toda tega niso storili. In če opazujemo njih politično časopisje, shode in vse njih izjave, vidimo, da postajajo vsak dan bolj lojalni, bolj državotvorni in potrpežljivi napram vsem očitkom, ki jim jih režimovci tvežijo na vrat.

Če hočemo to veliko izpembobo v klerikalni stranki prav presojati, moramo predvsem povdariti, da je sedanja belgrajska vlada kamariška. Že v Avstriji so slovenski klerikalci podpirali močno dvorsko kamarišo, kar je odgovarjalo njih političnemu konceptu. Sedaj imamo v Belgradu tudi podobno vlado, ki seveda ni tako homogena kakor je bila v Avstriji, vendar pa ima enak namen, namreč, ohraniti in vzdržati politični sistem v državi na podlagi sistemu vdanih političnih faktorjev iz vse države.

Tak politični koncept klerikalci poznajo že iz predvojnne dobe in ker čutijo, da se ustvarja nekaj takega

tudi v naši državi, so postali takorekoč čez noč močan steber započete politične koncepcije.

Pričakovati imamo torej, če ostane belgrajska vlada v rokah sedanjih političarjev, da vstopijo tudi slovenski klerikalci v najkrajšem času v vlado, kjer bodo eden najmočnejših stebrov konservatizma in reakcije. Ta razvoj je naraven in se ga klerikalci v Sloveniji prav dobro zavedajo. Zaraditega so začeli čistiti v svojih vrstah in eliminirati vse one elemente, ki so še nedavno udarjali na preveč radikalne strune avtonomije, republike itd.

Zdi se nam, da se ne motimo, če trdimo, da se zbirajo nad našimi glavami temni oblaki še hujše reakcije in da bo moralo prav socialistično delavstvo samo nastopiti v bodoče proti reakciji iniciativnejše in odločnejše.

Od meščanskih strank nimamo ničesar pričakovati, pač pa je v delavstvu še dovolj zdrave sile za odločno borbo, če le hoče. Zaraditega je tudi naše stremljenje, da stvorimo enotno politično socialistično stranko, utemeljeno.

Imejmo to pred očmi, združujmo se, da nas ne najde črna reakcija, ki hujše grozi kakor kdaj prej, ne-pripravljen.

Herman Wendel:

Macedonska hidra.

(Konec.)

Kadar se pri najnovejših preprih govori o erem delu Macedonije, ki je prišla pod oblast kraljevine SHS, se mora vpoštevati, da je narodnostni položaj tega dela dela prebivalstva drugačen od onega v grško-macedonskih krajih. Medtem ko se tukaj Slovane siloma preobrazuje v Grke, žive na drugi strani vendar Jugoslavlani v eni izmed jugoslovanskih držav. Toda mogočno vre tudi med temi obča povojna nezadovoljnost. Redko naseljena dežela, približno poldrug milijon prebivalcev na 45.000 kvadratnih kilometrov, je gospodarsko kakor kulturno daleč zaostala. Zdravstveno stanje prebivalstva je skrajno zane-marjeno, šolske razmere kažejo komaj prve konture, analfabetizem triumfira. Agrarna reforma se je izvrševala le površno, prometne prilike še v povojih, in splošna gospodarska kriza tudi Macedoniji ni prizansla. Poleg tega pa surov centralizem, brez razumevanja lokalnih teženj, kasta pisarniških birokratov, ki se ne odlikujejo vedno s čistostjo svojih rok, strankarsko in klikarsko gospodarstvo, ki se brez vseh skrupulov izživlja. Po vsem tem je lahko umljivo, da nudijo te pokrajine ugodna tla za propagando »notranje macedonske revolucijske organizacije«.

Tudi boje komitskih oddelkov vodi NMRO v glavnem zato, da

obrača na način, ki se je izkazal že v osvobodilnih bojih izpod turškega jarma kot uspešen recept, pozornost vse Evrope na macedonsko vprašanje. »Makedonstvujušči« predstavljajo mogočno organizirano zvezo, ki se v Bolgariji nemoteno razvija in veliko število njenih članov smatra »revolucijonarno makedoniziranje« za življenjski poklic. Kar pa je danes glavna točka razpravljanj, je trditev beogradskih, atenskih in bukareških krogov, da Sofija trpi in celo podpira komitske vpade »makedonstvujuščih« čez mejo. Čeprav vlada Ljapčeva na vse pretege kriči o svoji nedolžnosti in se otrsava krivde, govori zoper njo že samo dejstvo, da je bil vpostavljen »režim 9. junija« leta 1923 baš potom krvavega državnega udara, ki so ga izvedle častniške lige in organizacije »makedonstvujuščih«.

Tudi nas beogradski strankin list (»Radničke novine«), ki svoji vladi zelo strogo gleda na prste, je mnenja, da si militaristično-kapitalistični in nacionalno-šovinistični krogi Bolgarije, skupno s svojim izvršnim

Osvežiš s kopeljo telo si mlado, še bolje pa s »CLIO« šumečo limonado.

Kaj nameravajo slovenski klerikalci.

Bobneča parola o naprednem bloku v Sloveniji je v miru zaspala. To je logična posledica domačih političnih razmer. Kdo naj veruje danes v možnost takega bloka, ko vse meščanske stranke z vso umetnostjo konkurence iščejo samo pota in prilike, kako bi zlezle v okrilje ene močnejših srbskih meščan. strank. Ne programi in ne načela niso me-

rodajna pri tej konkurenci. Tu ne izvzamemo ne ene stranke. Zato, to je povsem naravno, ne moremo trditi ne o eni in ne o drugi stranki, da ima svoje lastno politično programatično stališče, razen hlapčevstva, za katero naj prejema — koncesije.

Slovenski klerikalci so se naprednega bloka najprej nekoliko

PAVEL DOROKOV:

V ječi.

(Iz romana »Golgota«. Prevel S. V.)

In naenkrat popade mogočno prekipavajoče veselje vse jetnike. Zmagoviti krik se razlega po celici:

»Za internacionalo sleherni zvesto stoj!«

Trideset glasov se je zlilo v silno pesem. Muke, zasmehovanje, smrt, vse pretrpe za tisto veliko idejo, ki sije vsakemu kot bleščeča zvezda.

»Molčite, prokleta sodrga!«

Straža dirja po hodnikih, puškina kopita bijejo ob tlak, ključavnice hrešče.

»Ne boste molčali?«

Kamene stene se porušijo, ni več železnih vrat, dalje, vedno dalje prodira zmagoslavni krik po hodnikih in dvoriščih:

»In to je poslednji odločilni naš boj . . .«

Zapahi škrtajo. Težki koraki udarjajo. Puškina kopita tolčejo.

»Molčite, ali streljamo! Vragovi prokleti!«

Andrejevič stoji visoko vzravnan na pričah. V navdušenju, ves preteč. Poleg njega Sergej z bleščočimi temnorjavimi očmi.

»Streljajte, rabljil!«

Streli. Puškina kopita delujejo . . .
Dva mrtva, osem ranjenih . . .

Andrejevič se vzbudi v temni celici. Vse telo, glava, vse je pekoča bolečina. Potiplje glavo. Na prstih je gosta, lepljiva tekočina.

»Kri.«

»Stric, striček,« kliče poznan glas. Neka roka se prime za ramo Andrejeviča.

»Striček, vzbudi se. Jaz sem, Sergej!«

»A, Sergej! Dragi molodec!«

Naenkrat se vzpomni vsega, kar se je zgodilo v celici.

»Ali smo v temnici, Sergej?«

»Ne vem, striček, zaprlj so nas.«

»So te pretepali?«

»Ne preveč. Ali tebe so silno bili.«

Andrejevič se poskuša smehljati.

»Nič ne de. Bo že zacelilo!«

V temi je izginil čas. Dan in noč — vse je bilo enako.

Šum nekih vrat, ki so se odpirala je prekinil moro, ki je tlačila prsa. Na stropu se je pokazovalo motno rdeče svetlo svetilke. Andrejevič obrača težko glavo.

Štirje. Eden sune Andrejeviča.

»Zvežite ga!«

Trije planejo nanj in ga zvežejo z vrvmi.

»Strahopetci. Mrliča se bojite?«

Težak škorenj ga zadene.

»Molči!«

Vzdignejo ga in vlečejo ven.

Sergej plane za njim.

»Vzemite tudi mene! Tudi mene!«

»Boš že dočakal svojo urol!«

Čevlji ga sune nazaj.

Sergej se zgrudi nezavesten na lepljivi tlak . . . Andrejeviča vržejo v latrini na tla, na zama-zano, s sečjo namočena.

Bilo mu je vseeno, kaj naredi z njim. Samo brž, brž!

Ali ko se sklonejo čezenj in mu jamejo z dolgo brisačo vezati usta, spači strašna slutnja njegov obraz. Tako smrt storiti — v smrdečem zraku se zadušiti! Obupno se je premetoval.

»Mm, mm, mm . . .«

»Aha, o ti ne ugaja! Rajše bi pel Internacio-nalo?«

»Vtakni ga v luknjo!«

»Z nogami naprej!«

»Ne gre. Luknja je preozka!«

Odnesejo onesveščenega nazaj v temnico . . . Tako sta ležali drug poleg druge obe brez življenja, a še ne mrtvi trupli. Mlad kmečki fant, ki še ni znal, ali je bog, ali ga ni. Na zemlji je mnogo zla in šel je, da se bori proti zlu. Drugi v življenju skušeni, s trdno vero na veliko bodočnost, predsednik Sovjeta — Andrejevič.

(Konec.)

„Raduje se življenje nam, saj Radion pere sam!“

Razumna Mica uživa svoje življenje. Ne muči se z žehtanjem ali krtačenjem, za njo dela Radion. Radion sam? Ja!

Perite tako:

»Raztopite Radion v mrzli vodi, denite poprej namočeno perilo v to raztopino, kuhajte 20 minut, nato pa izplahnite!«

Perilo je čisto in snežno belo! Drgniti in krtačiti je nepotrebno, ker perilu in rokam samo škodi in — se postane mogoče lepši od tega?

Varuje perilo!

organom, sofijsko vlado, z vsemi močmi prizadevajo, ohraniti na Balkanu položaj vojne vznemirjenosti, da bi tem lažje v kalnem ribarili. »Zato,« pravi socialnodemokratsko glasilo dalje, »trpe in vzdržujejo v Bolgariji komitske organizacije z namenom, da bi s trajnim vznemirjenjem sosedov zabranili konsolidiranje razmer v njihovih deželah in da bi na ta način svetu dokazali, da se je Bolgariji zgodila krivica.«

Če kliče po drugi strani glavno glasilo bolgarske socialdemokracije, Društvo narodov na pomoč, je to samoobsebi umevno, ker ne more dopustiti, da bi se diplomatska nota, predana od sosednih držav sofijski vladi, razrastla v vojne zapletljaje. Že predlansko leto je morala pri grozečem oboroženem konfliktu med Bolgarijo in Grčijo nastopiti Ženeva. Ali tudi Društvo naro-

dov ni, posebno v današnji sestavi ne, oni Herkules, ki bi mogel macedonski hidri odsekati vse glave, da bi več ne zrastle. Svojo končno rešitev bi moglo macedonsko vprašanje najti šele v federaciji vseh balkanskih narodov, h kateri bi bila priključitev Bolgarov k ostalim trem jugoslovanskim plemenom prvi korak. Ko je bil v Bolgariji Stambuljski na krmilu, je bila Sofija k temu zelo razpoložena, ali Beograd je bil tedaj gluha. Danes bi bil Beograd za to, so pa v Sofiji zopet šovinistični vplivi premočni. Pogoj za sporazum dosedaj sovražnih bratskih plemen, ki bi bil za pomirjenje Balkana največje važnosti, ostane slej ko prej zmaga demokracije to in onstran, ki bi z vsemi oznanjevalci osvete in čistilci surove sile temeljito pomedle.

nem trgu, da je dr. Žerjav iz svoje-ga, z rdečimi »karamfili« okrašene-ga okna pozdravil manifestacijo in manifestante. To je dotični dopisnik videl na lastne oči, in če je videl, se pač ni mogel zmotiti. Saj se mu ni to vendar sanjalo! Na vsak način, če je bilo res tako, naj si pozdrave dr. Žerjava vtisne globoko v spomin, dotične karamfile pa naj si zasa-di globoko v glavo, morda bodo še vzcveli. In če ne bodo pognali spet »karamfile«, bodo vsaj regrat, repo ali pa svežo slamo. Gospod F. P. je menda malce preveč tičal pri »Mačku, tam za vodo«.

Meščanski listi vsak po svoje poročajo o našem vsedelavskem zletu, toda le malo teh poročil je objektivnih, večina je zasukanih z očitno tendenco, da bi imponantni vtis zleta kolikor mogoče zmanjšali, kar se jim je pa le slabo posrečilo. Pri vseh onih tisočih, ki so bili sami navzoči, vzbujajo ta poročila le pomilovalen usmev. Število navzočih bi nekateri radi čimbolj reducirali, pa skušajo trdit, da jih je bilo komaj štiri tisoč, drugi zopet nekaj več, bolj pošteni koncedirajo celo deset tisoč. In iz tega lahko sklepamo: če že meščanska poročila dopuščajo, da je bilo do deset tisoč udeležencev, potem je pač gotovo, da jih je bilo še mnogo več. Saj je bilo iz samega Maribora nad 1 tisoč udeležencev (»Večernik« trdi celo do 1500), pa koliko bi se bilo poznalo, če bi se bili mariborčani izločili iz spreveda? Prav nič. Videl sem na Kongresnem trgu že več meščanskih manifestacij, pri katerih so redno trdili, da je bilo do 20.000 navzočih, tako ob priliki katoliškega kongresa, sokolskih in drugih nacionalnih manifestacijah, toda nobenkrat še ni bil ta trg tako na gosto napolnjen z ljudmi, kakor topot. Vsikdar je bilo med posameznimi postavljenimi oddelki in vrstami prostor, da bi lahko plesali in se vozili vmes, to zadnje nedeljo je pa delavstvo zasedlo trg tako na gosto, da je bilo nemogoče, prerite se med ljudmi in je moral vsak čakati do konca nepremično na svojem mestu. Vsi ti tisoči so prihiteli v Ljubljano neprisiljeni, vsak posameznik po svoji lastni volji in na lastne stroške. Ob priliki meščanskih manifestacij pa vidimo navadno, da je dve tretjini udeležencev iz same šolske mladine, ki je dirigirana in prisiljena k udeležbi, in večino izdatkov za take stvari krijejo iz raznih denarnih zavodov in različnih skrivnostnih fondov. Če bi ne bilo treba nositi našemu delavstvu na svojih ramenih vso težo gospodarske krize, ko bi bilo za svoje delo tudi pošteno plačano, bi bila udeležba najmanj še enkrat tolika in Ljubljana bi bila pre-majhna. A še ni vseh dni konec. Še

bomo doživeli drugo jesen iz l. 1918., takrat pa bomo za mnogo izkušenj bogatejši. Mimogrede naj omenim še početje tiste peščice vročekrvnežev, ki so nam hoteli pripraviti na Kongresnem trgu malo »breca«, pa so bili prenerodni. So to tisti ljudje, ki so prej cel čas lopali po pripravah za vsedelavski zlet in agitirali proti njemu. Ker se je pa zlet kljub temu vršil, so sklenili, pristaviti vendarle tudi svoj piskrček k našemu ognju. Da jih ni policija tako hitro vzela v svojo zaščito, bi najbrže prišel še marsikdo v neprijeten dotik s kako trdo delavsko pestjo. Dasiravno se policija vsakokrat tako strašno zanima za naše prireditve in je je tudi topot bilo več ko preveč, je vendar le malo manjkalo, da ni prišlo do boksarske vaje, katere so se nekateri že veselili. Pa naj še kdo reče, da smo mi policijo naprosili v »Zvezdo«. I, kako neki, če je pa bila za mlade entuziaste prava sreča in rešitev, ker bi jih sicer dobili pošteno po glavi. Tistim »mandelcem« pa povemo na uho to-le: če hočete govoriti pred toliko zbrano maso in jo navduševati za revolucijo, potem pa kar organizirajte še vi podobne vsedelavski zlet v Ljubljani, Zagrebu ali Beogradu za svoje ljudi, in jih tam podžigajte po mili volji in začnite makar takoj na licu mesta z njimi izvrševati revolucijo. Mi vas ne bomo motili, naše prireditve pa pustite pri miru!

Za obiskovalce VII. Ljubljanskega velesejma, ki se vrši od 2.—11. julija tl. v veljajo v naši državi železniške ugodnosti, to je 50% popust na vseh vlakih razven S.O.E.: za odhod v Ljubljano na velesejem od 28. junija do 11. julija, za povratek od 2.—15. julija. Prvotno je bilo dovoljeno za potovanje v Ljubljano od 28. junija do 28. julija do 8. julija in za povratek od 4. do 15. julija, kar pa je železniško ministrstvo v korist posetnikov spremenilo. Ta ugodnost se zamore izrabiti na podlagi sejske legitimacije, ki stane Din 30 in katero prodajajo vsi večji denarni zavodi, trgovske korporacije in Putnik (v Ljubljani ter Mariboru).

Solčni žarki izbelljo perilo, vendar se nikdo ne boji, da bi to moglo škodovati perilu. — Stoletja že delajo gospodinje na ta način. — Prašek za pranje »Radion« je poznan šele nekaj let in so se radi tega napravili poizkusi, pri katerih se je z »Radionom« pralo 50-, potem 100- in končno 500-krat, pa so vlakena perila ostala nepoškodovana.

Aero-razstava na letošnjem velesejmu od 2. do 11. julija 1927. Uprava velesejma v Ljubljani je za velesejske dneve odstopila Ljubljanskemu Aeroklubu »Naša Krila« prostor, kjer bo prirejena razstava modelov in

Dnevne novice.

Narodni dnevnik je napisal uvodnik o polomu voditeljev, ki da se je izvršil v nedeljo na Kongresnem trgu v Ljubljani ob priliki vsedelavskega izleta. Zakaj polom, ko se je naše manifestacije udeležila ona ogromna masa delavstva, ki je menda dovolj glasno izpovedala svoje socialistično prepričanje in s tem pokazala, da je socialistična stranka v Sloveniji še vedno precej čvrsta — to nismo mogli pri najboljši volji pogruntati. Je res, da je »Dnevnikova« vsakodnevna logika že prešla v pregovor, vendar — zakaj polom? Ker je bilo ta dan na Kongresnem trgu toliko delavcev socialistične orientacije in nobenega »Dnevnikove«? In kateri voditelji so doživeli polom? Socialistični ali komunistični? Socialistični govorniki niso motili shoda — nasprotno — komunistični so pa nekaj na koncu shoda med seboj razgrajali, medtem ko je delavstvo šlo svojo pot. Polom so doživeli komunistični razgrajaci in voditelji in »Narodni Dnevnik« je v svojem uvodniku mislil prav gotovo na komunistične voditelje. Ves članek je pa bil napisan tako nerodno, da so se čitatelji lahko zmotili. Zato popravljamo oni »Dnevnikov« uvodnik v toliko, da opozarjamo naknadno »Dnevnikove« čitatelje, da se oni polom tiče komunističnih voditeljev in ne socialističnih in da »Dnevnik« ni tega izrecno napisal in podčrtal, ker je mislil, da to njegovi čitatelji itak že vedo. S tem je torej ona pomota popravljena — sedaj bi bilo treba samo še vedeti, kako da »Dnevnik« objavlja intervjuje in izjave baš onih polomljenih komunističnih voditeljev? In to še celo z nekim očitnim dopadenjem? Tudi to bi bilo treba malce pojasniti in popraviti. Pa ja ne

misli »Narodni Dnevnik« vzeti pod svoje okrilje tudi polomljene komunistične voditelje, potem ko je že vzel polomljene radikalne voditelje in polomljene bivše demokratske? In nadalje: kje je videl režati za vsedelavskim izletom . . . napredni blok, pa Antona Kristana? Ko se je ta izlet začel organizirati, ni bilo o naprednem bloku ne duha, ne sluha, o Antonu Kristanu smo pa že ponovno povedali, da nima na naše gibanje nobenega, ne direktnega, ne indirektnega vpliva in da takih tujih vplivov niti ne iščemo in ne želimo, ker hočemo rasti in napredovati kot samostojna socialistična stranka, kot stranka delavstva in ne kot stranka oseb. Kako sta mogla »N. D.« in klerikalni »Slovenec« videti za tem izletom obraz naprednega bloka in Antona Kristana, ki nima najbrže niti z naprednim blokom nobene prave zveze, je res nerazumljivo, kakor je nerazumljivo, površno, diletantsko, vse kar piše »N. D.«, »N. D.« hoče biti skrajno moder, izkaže se pa vselej, da je samo skrajno neumen.

Sima Marković je izjavil »Dnevnikov« uredniku, da je bil vsedelavski izlet »navadna komedija« in manifestacija za napredni blok. Če je Sima res to izjavil dotičnemu uredniku, še vprašamo, zakaj je bilo potemtakem Markoviću toliko na tem, da govori na tej »navadni komediji«, ki naj služi naprednemu bloku? Sima Marković ima v tem slučaju o sebi in o stranki, ki jo zastopa, res veliko in značajno mnenje.

Vizija dopisnika »Jutranjega lista« ob priliki vsedelavskega zleta. Dopisnik zagrebškega »Jutranjega lista« je imel čudno vizijo. Videl je na dan velikega shoda na Kongres-

slik letal najznamenitejših francoskih, nemških, čeških in jugoslovenskih aero-tvornic. Dosedaj so obljubile sledeče tvornice udeležbo z modeli in slikami: Rohrbach, Junkers, Heinkel, Dornier, Lwasseur, Bleriot, Aero in Ikarus. Take razstave doslej na Ljubljanskih velesojih še ni bilo in bo gotovo vzbujala največjo pozornost občinstva.

Knjižnica prosvetnega odseka Delavske zbornice v maju. Maja meseca je obiskalo knjižnico prosvetnega odseka Del. zbornice v Ljubljani 320 ljudi in si je izposodilo 625 knjig, od teh 416 slovenskih, 187 nemških, 22 hrvaških, po vsebini 530 leposlovnih in 95 znanstvenih. Dohodkov je bilo 900 Din. Na novo se je vpisalo 26 ljudi. To znači napram aprilu napredek, ki ga je pripisovati nakupu novih knjig in ureditvi izložbe v oknih, ki je opomnila marsikaterega na knjižnico. Število nemških izposojenih knjig se dviguje, odkar naroča knjižnica tudi nemške nove leposlovne knjige.

Ali že veste, kje ste solidno postreženi z manufakturnim, galanterijskim in špecerijskim blagom. Pri **Franč Pavlin-u, Gradišče št. 3.**

Iz stranke.

Seja kraj. org. socialist. stranke Jugoslavije v Mariboru bo v sredo, dne 15. junija 1927 ob pol 8. uri zvečer v »Ljudskem domu«. Dnevni red: Poročilo odbora. — Volitev novega odbora. — Raznoterosti. Udeležba je za strankine člane obvezna. — Odbor.

Maribor.

Narodno gledališče v Mariboru. Petek, 10. junija: »Akademija«. Sobota, 11. junija ob 20.: »Čardaška kneginja«. Ab. A. Kuponi.

Razpis. Mestna občina mariborska razpisuje oddajo kleparskih in ključavničarskih del za nove mestne stanovanjske hiše v Smetanovi ulici. S kolekom za 100 Din kolkovane ponudbe je vložiti v vložišču mestnega magistrata mariborskega do srede 25. tm. ob 11. uri. Ponudbe se bodo odprle ob 11. uri v navzočnosti ponudnikov. Vsi pripomočki in potrebni formularji se dobe pri mestnem gradbenem uradu, soba št. 4 od sobote, dne 21. tm. dnevno od 10. ure naprej. Mestna občina si pridržuje pravico, oddati dela skupno ali pa posamezno, brez ozira na višino ponudnih cen.

Čeje.

Vse sodruge in somišljenike opozarjamo na redni volilni sestanek v torek, dne 14. junija ob pol 8. uri zvečer pri »Jelenu«. Na tem sestanku se bodo dajala zadnja pojasnila glede volitev in porazdelilo delo za agitacijo. Pridite vsi!

»Der grösste!« V zadnji številki »Delavske politike« je objavljena izjava sodruha Borštnerja, ki so ga bernočevci na grd način denuncirali. Ta slučaj nas spominja na one čase, ko je bil občinski odbornik nekdanji »strokovni tajnik«, ki je v javni občinski seji trdil o delavcih mestne elektrarne, da so pijanci in da hodijo med delom v gostilno. Nasprotniki so tedaj dvignili velikanski halo, češ, če strokovni tajnik kaj takega pove, bo že res. Na dotični seji se je od vseh strani slišalo klice »ho, ho, kaj pa to pomeni«, in vse se je vprašalo, kako pride strokovni tajnik do take trdit-

ve. Mi rečemo samo to, da se dotični »delavski zastopnik« tudi za te volitve ponuja in sicer na »social-demokratski« listi, ki se ji drugače pravi bernočevska! Ta gospod, ki je kot občinski odbornik delavce v javni seji denunciral, se imenuje — Lojze Leskovšek, t. j. tisti Leskovšek, ki si upa v »Napreju« naše najboljši sodruge blatiti, iz same zavisti, da ne more več imeti na vizitki kilometer dolgega naslova, ker ga je večina celjskega delavstva odžagala . . . !

Radovednežem, ki se vprašujejo, kako to, da Lojzek ni nosilec liste, sporočamo, da se je ta reč razvila takole: Večina, ki je sicer jako majhna, je bila proti temu, da bi Lojzek nosil listo, čeravno ni prav težka. Manjšina, ki šteje poleg Lojzeka še dve ali tri osebe, je pa na tihem sklenila, da bodo za nosilca drugega, računajoč, da bo sigurno izvoljen. Ta bo pa moral odstopiti in tako bo Lojzek le prišel na svoj račun. Nam se pa zdi, da je bilo, oziroma je drugače. Lojzek namreč sploh ne računa na to, da bi bernočevci dobili kak mandat, zato mu je vseeno, kdo je na prvem mestu. Vsled tega ni stavil svojim nič ultimata. In imel je prav, ker si je s tem prihranil blamažo, ker njih lista bo na dan volitev — razveljavljena!

Iz okoliške občine. V torek zvečer bi se imela vršiti občinska seja, na katere dnevni red je bila izvolitev krajevnega šolskega sveta in oddaja kina v najem. Seje se je udeležilo 22 odbornikov, tako, da je bila sklepna. Na vprašanje župana, ali ima kdo kake pripombe k dnevnemu redu se ni nihče javil, šele po prečitani zapisnika, je odbornik Žuža (klerikalec), zahteval, da pride vprašanje kina kot prva točka v razpravo. Predlog je bil odklonjen in gospod Žuža se je odstranil ter povzročil nesklepčnost. Župan, ki je tudi klerikalec, je ogorčeno grajal postopanje g. Žuže, ki je onemogočil nadaljevanje seje. Sodrug Plankar je na to povzel besedo in gospoda župana opozoril, da so povzročili nesklepčnost ljudje iz večine, kateri pripada tudi g. župan. Postopanje g. Žuže da misliti, da mu je oddaja kina v najem jako pri srcu in naši odborniki bodo skušali ugotoviti in izslediti vzroke.

Črna.

Lansko jesen je prišel v našo župnijo, ne vemo od kod, mlad kaplan, kateremu so se naši mrzli, s snegom obdani hribi tako priljubili, da je sklenil ostati. Najbrže je tudi mislil, da je pri nas vedno zima in da mu ne bo treba več gledati tistih golih ženskih vratov in še več drugih nežnih delov, ki bi utegnili mladega moža spraviti v zadrego. Toda motil se je! Ženski svet je povsod enak in tudi k nam je našla nova ženska moda svojo pot, pa naj bo to komu prav ali ne. Sicer navadno to novo modo kratkih kril naša duhovščina povsod preganja. Goda pri nas je tudi že šolska deca objekt skušnjave, če ni popolnoma zakrita kot v najhujši zimi. Prvi slučaj: Devetletna deklica nekega strojnika v Žerjavu, pride v šolo sicer običajno oblečena, toda kakšna sramota — sedaj, v času največje toplote, nosi »kikelco« brez rokavov. Gospod, ki je imel ta dan verski pouk v šoli, se je še dolgo časa junaško premagoval, pa je naposled le rekel: Punca, če prideš še enkrat goloroka v šolo, boš

tepena! Druge nesreče takrat ni bilo. Drugi slučaj: Zopet pride gospod v šolo in zopet sedi tam tista »punca«, takšna kot prvič, za nameček pa še bosonoga. Tega je bilo pa že preveč! Skušnjava zgoraj, skušnjava spodaj — skušnjava hajd domov, da te ne vidim več! Deklica je vesela priskakljala domov k svojim še bolj veselimi staršem, zagotavljajoč jih, da odsihod ji ni treba več k verouku. Tako je prav! Ven z otroci iz šole, kadar je verouk! Vrlo dobro je napravil naš mladi gospod in mi socialisti smo sklenili, da vložimo pri merodajni cerkveni oblasti prošnjo, da podeli še nezasedeno mesto pokojnega gosp. župnika naravnost gorimenovanemu gosp. kaplanu. Nameravamo namreč tudi pri nas oživiti ono brezkonfesijsko gibanje in naš gospod je baš kakor vstvarjen zato, da nam pomaga to gibanje širiti, ker tako iniciativnega naslednika bi ne dobili zlahka. Vas sodr. urednik pa prosimo, da nam pošljete ob priliki kakšnega govornika, ki bo nam podal na shodu tozadevna potrebna navodila. Živela svobodna šola! Živelo svobodništvo! Živela svoboda. — Prostomislec.

Marenberg.

26. tm. smo imeli pri nas ustanovni zbor delavskega kulturnega društva »Svoboda« v Marenbergu. Prišli so delavski pevci iz Ruš, ki so pred zborom zapeli delavski pozdrav. Nato je predsednik sodr. Gomilar navzoče, ki so se v prav lepem številu udeležili zbora na kratko pozdravil, nakar je dobil besedo reserent iz Maribora, ki je v slovenskem jeziku referiral o ciljih in smotrih »Svobode«, kar so navzoči burno odobraval. Govoril je še sodr. Magdič iz Ruš v nemškem jeziku. Žel je veliko odobravanja in »živijo!« klice »Svobodi«. Nato je zapela »Svoboda« iz Ruš »Internacionalo«, kar je napravilo posebno globok utis. Zahvaljujemo se tem potom »Svobodi« iz Ruš in govornikom. Izvolil se je naslednji odbor: predsednik Alojz Gomilar, namest. Josip Šega, blagajnik Anton Paulija, namest. Ludvik Jagodič, tajnik Franc Leitinger, namest. Maks Gigerl, nadzorstvo Engelbert Pajek, namest. Jernej Morri. V širši odbor so bili izvoljeni: Rudolf Ritschel, Emil Seebacher, Anton Ternik, Blaž Adam in Filip Feller.

Delavski šport.

(Op. urednika: Od sodruha, strokovnjaka, smo dobili naslednje poročilo o delavskem turnirju v Ljubljani z željo, da ga v celoti objavimo. Ustrezamo želji v nadi, da bo diskuzija o stvari delavskemu športu le koristila.)

Prilikom vsedelavskega zleta so se v nedeljo sestali v Ljubljani na igrišču »Ilirije« delavski nogometni klubi k medsebojnemu turnirju. Tekme so se vršile za pokal, ki ga je v to svrhu poklonila ljubljanska »Svoboda«. Radi neprestanega dežja je bil teren popolnoma razmočen in so morali igralci do gležnjev gaziti blato in vodo kljub temu so vztrajali s priznanjem vredno bravurnostjo. Nastopili so štirje klubi: Prvo srečanje je bilo med rezervo S. K. »Svobode« Ljubljana in

med »Amateurjem« iz Trbovelj, pri katerem je zmagal slednji s 3:2. Kot druga sta nastopila S. K. »Svoboda« Ljubljana in S. K. »Svoboda« Maribor in je slednja podlegla z 2:0. Kot zadnja se je vršila tekma za pokal med zmagalcema pri prvih dveh tekmah, »Amateurjem« iz Trbovelj in S. K. »Svobodo« Ljubljana, pri kateri si je »Amateur« po poštvovalni in zaslužni zmagi 4:2, priboril pokal. Oba bratska kluba iz Trbovelj, kakor tudi iz Maribora, sta igrala lepo fair igro brez posebnega razburjenja, dočim moramo pri ljubljanskih graji njihove surove nastope, ki niti pri meščanskih klubih, kjer gre samo za rekorde, niso na mestu, tem manj pa med sodrugij, kjer se mora v vsem izražati vzajemnost in prijateljstvo. Dobro je bilo levo krilo ljubljanske Svobode, medtem ko so si ostali pomagali na omenjeni način.

Se nekaj. Navajeni smo videti v Ljubljani centralo našega kulturnega gibanja, ker se nahajajo tam tudi vse pisarne in so dani tam večji pogoji za inicijativno podružnicam, zato smo bili vedno mnenja, da se moremo od ljubljancev koncem konca tudi kaj dobrega naučiti, zlasti smo bili o tem uverjeni, ko smo prejeli »Delavski športni list« in »Svobodo«. Kakor je pa videti, imajo dotičniki, ki te liste pišejo in izdajajo na one, ki šport faktično izvršujejo, prav malo vpliva, sicer bi se moralo pri teh športnikih tudi kaj poznati, da so tiste lepe članke o delavskem športu res čitali in si jih vzeli k srcu. Tudi se zdi, da je ljubljanski športnikom bil vsedelavski zlet bolj postranskega pomena, neke vrste »hec«. Mariborski športniki so šli v Ljubljano z željo, da se manifestacijskega obhoda udeležijo v treshih, kakor so navajeni v Mariboru, a v Ljubljani se ni nihče zanje brigal, nihče jih ni sprejel in jih orijentiral, kar bi zahtevala že uljudnost, in kakor se je izkazalo, ljubljanski športniki nimajo niti svojega lokala, kjer bi se mogli preobčuti, a sami se niso vedeli kam dejati, ker so bili vsi prvič v Ljubljani. Zato je udeležba v treshih pri obhodu morala izostati, pa saj se tudi domačini zato niso brigali. Edino studentski telovadci, ki so se uniformirani že pripeljali, so kot taki šli v sprevod. Potem pa še tista neumestna opazka sodnika po končani tekmi na igrišču: »Ej, vi pobci, se boste morali še dosti učiti, če hočete v Ljubljani nastopati!« V tem izraza neka čudna mentaliteta. Na provinco gleda pomilovalno, z viška, sama pa nima kaj pokazati. Mariborski nogometni klub »Svoboda« obstoji že sedem let brez prestanka in so člani odrasli ljudje, in jih zato tako obnašanje napram njim tembolj boli, ker prihaja od »sodrugov«, od katerih bi ga najmanj pričakovali. Ljubljana bi mogla pokazati toliko kulturnega dela, kakor »provincialni« Maribor, ampak na vsedelavskem zletu smo tega športnega dela malo videli, dasiravno se tam doli desnica in levica trga za »Svobodo«. Ubogi njen predsednik, ki ga ljubljanska delavska kultura ni vredna! Manj samohvale in preprirov, pa več tihega dela!

Svobodaš, športnik.

TVRDKA KELC

Gregorčičeva ul. 6
Krojaški salon za gospode, dame in vojaštvo se priporoča.
Reklamne cene! postrežba točna!

B. Jagodič - Maribor

tapetnik in trgovina s pohištvom
Rotovski trg št. 3.

Prporočam se p. n. občinstvu za nakup tapetniškega in mizarskega pohištva (modroce, otomani, posteljni vložki) najceneje in solidno. Tapetniška popravila solidno in poceni. Pohištva se prevzemajo v komisijsko prodajo — Zahtevajte cenik.

Zelo zanimivo

je ilustrirano, popularno Radio glasilo
»RADIOWELT«
(bakreni tisk).

Razen vseh evropskih razpošiljnih programov interesantne aktualnosti in vrednostne tehnične obravnav. Poedlna cena 8 Din. Poskusna številka 8 Din.

Wiener Radioverlag, Wien I.,
Pestalozziggasse 6/53.

TVORNICA KEM. IN OLT. BARV. LAKOV. FIRNEŽA IN STEKLEJA
DRUŽBA Z. OZ. LJUBLJANA

ORIENT

LAKI COPIČI
TERPENTIN FIRNEŽ
STROJNO ODE SOLSKE BARVE
UMETNIŠKE BARVE PRAŠNO ODE BRISTEOLJNATE BARVE
SUHE BARVE

PRODAJALNA
DUNAJSKA C. 14
LJUBLJANA
POLEGTRGOVINA
SCHNEIDER EVEROVŠEK

PRVOVRSTNI MATERJAL-NIZKE CENE!!

slamnike in razno modno blago nudi najugodnejše
Klobuke
JAKOBLAH, MARIBOR
GLAVNI TRG 2.

Radl prezidave izredno nizke cene!

JURIJ JUTERSCHNIK

slikar in pleskar, Maribor, Grajska ulica 3,
se priporoča za prevzem vseh slikarskih in plesarskih del po najnižjih cenah in izvrstni izpeljavi. Samo moderni vzorci so na vpogled. — Učenec se sprejme.

Vsi kupujejo obleke pri

J. Trpinu, Maribor, Glavni trg 17

ker tam se dobi suknjo že od 26 Din naprej, kakor tudi vsakovrstno drugo blago po najnižjih cenah.

Anton Vaupotič vdova

SODNA UL. 16. se priporoča v izvršitev vseh sobo-, črkoslikarskih in plesarskih del po najnižjih cenah.

J. PETELN

urar in optik. - Trgovina zlatnine in srebrnine
MARIBOR, GOSPOSKA ul. 5
Precizijske ure za železničarje tudi na obroke.
Primerna darila za birmo.

Klobuke

kravate, ovratnike, nogavice, palice najceneje pri tvrdki

Igo Baloh, Vetrinjska ul. 18